

انیمیشن ایران از آغاز دهه هفتاد تا کنون

مهین جواهریان

عرضه در این رسانه‌ها را فراهم می‌سازد. سرزمین ما ظرفیت‌های فراوانی برای رشد این هنر-صنعت در خود دارد. فرهنگ و ادبیات غنی و استعداد‌های ناب جوانان کشورمان بزرگ‌ترین سرمایه جهت رشد و شکوفایی انیمیشن و در پی آن صدور محصولات تولیدی است. از این رو شاید بتوان با بررسی رویدادهای دهه گذشته و شروع دهه اخیر و با مطالعه امکانات موجود و هم‌چنین شناخت کاستی‌ها، گام‌های استواری در جهت ارتقا این حرفه برداشت، که طبعاً نتایج مطلوب آن بر کسی پوشیده نیست. ایجاد اشتغال برای گروه کثیری از جوانان، ارزش نهادن به فرهنگ بومی، مقابله با تهاجم فرهنگی، فراهم آوردن امکانات جهت صدور محصولات داخلی به کشورهای دیگر از جمله تبعات شکوفایی این حرفه خواهد بود.

گرچه انیمیشن ایران در ۱۵ سال گذشته فعالیت چشمگیری از خود نشان نداده معه‌دا رخدادهای عمده این سال‌ها را می‌توان فهرست‌وار بر شمرد.

۱- تأسیس رشته انیمیشن در دانشگاه‌ها

الف- بازگشایی رشته انیمیشن در دانشکده سینما تأثر پس از ۱۳ سال و جذب دانشجوی در مقطع کارشناسی ارشد.

ب- تأسیس رشته انیمیشن در دانشکده هنر دانشگاه تربیت مدرس و جذب دانشجوی در مقطع کارشناسی ارشد.

ج- ادامه دوره‌های انیمیشن در دانشکده صدا و سیما که نتیجه آن تربیت و آموزش دانشجویان متعددی است که تجربی آن‌ها در قالب پایان‌نامه‌هایشان بجا مانده است.

بیش از چهل سال از شکل‌گیری اولین فریم‌های فیلم انیمیشن در ایران می‌گذرد. اولین فریم‌ها در قالب یک فیلم ۱۳ ثانیه‌ای به نام **ملانصرالدین** به همت اسفندیار احمدیه شکل گرفت. روند رو به رشد انیمیشن در ایران هراز چندگاه به اوج رسیده ولی گاه با بی‌مهری و بی‌توجهی دستگاه‌های ذی‌ربط از مسیر رشد باز مانده و درست هم‌زمان با این وقفه‌ها کشورهایمانند ژاپن و کره به تصرف انیمیشن جهان دست یافته و محصولات غالباً ضعیف ولی انبوه خود را به جهانیان تحمیل کرده‌اند.

در سال‌های اخیر که هنر و صنعت انیمیشن در همه جهان رو به رشد بوده است. کانال‌های متعدد تلویزیونی و شبکه‌های مختلف ماهواره‌ای سخت نیازمند خوراک تصویری هستند. انیمیشن به دلیل ویژگی‌هایش مناسب‌ترین کالای قابل

۲- دعوت از استادان خارجی

«ولادیمر تاراسف» و «ساکالف» مدرسین مدعو از کشور روسیه بودند که در دانشگاه تربیت مدرس به تدریس این رشته پرداختند.

۳- برگزاری جشنواره‌ها

الف- برگزاری جشنواره پویانمایی که جشنواره اختصاصی انیمیشن است، یکی از مهم‌ترین اتفاقات این سال‌هاست. این جشنواره بستر مناسبی را جهت ارزیابی، مطالعه و تحقیق در زوایای مختلف جهت فیلم‌سازی انیمیشن فراهم ساخته و بهترین فرصت را برای کشف استعدادهای جوان و هم‌چنین ایجاد ارتباط و آشنایی بین دست‌اندرکاران این حرفه و فیلم‌سازان خارجی و داخلی به وجود آورده است.

ب- نمایش فیلم‌های انیمیشن در جشنواره اصفهان و اهدای جوایز به فیلم‌سازان این رشته.

۴- فعال تر شدن بخش دولتی

الف- تأسیس مرکز فرهنگی هنری صبا یکی از مهم‌ترین رویدادهای این دوره می‌باشد. این مرکز مبادرت به تولید انبوه و تربیت نیرو جهت فیلم‌سازی انیمیشن کرده که حاصل آن فیلم‌های بلند و کوتاه و سریال‌های متعدد انیمیشنی است.

ب- فعال‌تر شدن بخش انیمشین کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، که نتایج آن، حضور فیلم‌سازان ایرانی در جشنواره‌های بین‌المللی و کسب جوایز متعدد بوده است.

ج- مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی وابسته به وزارت ارشاد وانجمن سینمای جوانان ایران و حوزه هنرهای سازمان تبلیغات اسلامی.

۵- فعالیت بخش خصوصی

گروه‌های متعددی به تجربه و تولید فیلم انیمیشن پرداختند که حاصل آن، نسل آموزش دیده جوان و پراستعداد امروز است، از این گروه عده‌ای جذب تبلیغات شدند و تعداد قلیلی نیز به ساخت فیلم، جهت شرکت در جشنواره‌ها پرداختند.

۶- رونق و رشد تبلیغات

انیمیشن ابزاری مناسب برای معرفی کالاهای تجاری به شمار می‌آید و این خود موجب رشد کمی و کیفی گردیده است.

۷- فعالیت‌های انجمن آسیفا (انجمن فیلم‌سازان انیمیشن ایران)

این انجمن موفق به شکل و اتحاد بیشتر بین دست‌اندرکاران انیمیشن در بخش خصوصی و دولتی گردید و با برگزاری جلسات، سمینارها، نمایش فیلم جهت ارتقا دانش انیمیشن تلاش کرده است و با اهدا جوایز به ترغیب انیماتورها و کارگردانان انیمیشن و هم‌چنین تأثیر گذاردن در این حرفه پرداخته است.

۸- تولید فیلم سینمایی انیمیشن

آغاز تولید فیلم سینمایی انیمیشن که اولین آن **قصه‌های بازار** به تهیه‌کنندگی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و کارگردانی «علیمراد» بود و سپس **خورشید مصر و جمشید و خورشید** که به کارگردانی «بهروز یغمائیان» و تهیه‌کنندگی «نادر یغمائیان» به نمایش درآمد.

۹- نمایش فیلم‌های ایرانی

در سال‌های اخیر شاهد بالا رفتن میزان پخش فیلم‌های انیمیشن ایرانی در تلویزیون بوده‌ایم که این خود دلیل افزایش تولید این گونه فیلم‌ها می‌باشد.

۱۰- ورود پدیده کامپیوتر به عرصه تولید فیلم انیمیشن

استفاده از امکانات کامپیوتری که موجب ارزان‌تر شدن ساخت و عمومی‌تر شدن ابزار تولید گردید. به طوری که نسل جوان پر انرژی و تشنه یادگیری به سرعت به تهیه و تولید فیلم‌های کوتاه و بلند دست زدند و تجربه‌های متعدد تکنیکی و ایده‌های متنوع حاصل این تلاش‌هاست و در واقع فصل جدید در تاریخ انیمیشن ایران رقم خورده است.

حجم انبوده ورود فیلم‌های انیمیشن متقاضی شرکت در جشنواره‌ها گواه این ادعا است. امید است با برنامه‌ریزی و مدیریت سالم در پایان دهه ۸۰ به نتایج درخشان و ایده‌آل در حیطه هنر انیمیشن دست یابیم.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی